

Rzeczywisty właściciel jak kot Schrödingera, czyli o implementacji przepisów regulujących zwolnienie dywidend z opodatkowania podatkiem u źródła

r. pr. Joanna Homańczyk

Agenda

- ✓ **Czy można / należy badać spełnienie przesłanki rzeczywistego właściciela w przypadku struktur obejmujących płatności dywidendowe?**
- ✗ Co rozumiemy pod pojęciem rzeczywistego właściciela?
- ✗ Jaki jest / powinien być kształt definicji BO w polskim prawie?
- ✗ Czy obecna definicja jest zgodna z międzynarodowym prawem podatkowym?
- ✗ Czy i ew. w jakim zakresie należy badać substrat majątkowo-osobowy spółki, której status badamy?

1. Skąd ten kot?
2. „Krajobraz” regulacyjny
3. Różne sposoby myślenia o klauzuli BO
4. Praktyka polska: badania orzecznictwa
5. Co na to Dyrektywa PS?
6. Wnioski i refleksje

Skąd ten kot?

Eksperyment myślowy, opublikowany w 1935 roku przez austriackiego fizyka, Erwina Schrödingera.

Zakłada umieszczenie w zamkniętym pudle:

- kota
- atom promieniotwórczego pierwiastka
- czujnik emisji promieniowania

Na skutek rozpadu atomu (wyemitowania promieniowania) odpala się **pułapka uwalniająca trujący gaz**.

Na zdrowy rozsądek

Kot jest albo żywy albo martwy.

Mamy 50% szans na to, że atom wyemituje cząstkę, przez co gaz zabije kota

Według zasad fizyki kwantowej

Do czasu otwarcia pudła kot jest **jednocześnie i żywy i martwy** (tzw. stan „superpozycji”). Dopiero otwarcie pudła powoduje tzw. **załamanie funkcji falowej** i kot jednoznacznie przyjmuje jeden stan.

„Krajobraz” regulacyjny

Dywidendy	Odsetki, należności licencyjne
Art. 22 ust. 4 pkt 2 ustawy o CIT <i>uzyskujący dochody (przychody)</i>	Art. 21 ust. 3 pkt 4 ustawy o CIT <i>rzeczywisty właściciel</i>
Dyrektywa 2011/96/UE (PS*) <i>spółka dominująca</i>	Art. 1 dyrektywy 2003/49/WE (IR) <i>właściciel</i>
Art. 10 ust. 2 UPO Polska-Luksemburg <i>właściciel</i>	Art. 11 ust. 2 UPO Polska-Luksemburg <i>właściciel odsetek</i>

Różne sposoby myślenia o klauzuli BO

**Klauzula regulująca zasady alokacji
dochodu na potrzeby stosowania
UPO**

**Samodzielna koncepcja quasi-
antyabuzywna**

Element testu nadużycia

Praktyka polska: badania orzecznictwa

Pogląd nr 1

Płatnik nie ma obowiązku ustalenia, czy odbiorca dywidendy jest jej rzeczywistym właścicielem.

II FSK 561/22 (III SA/Wa 1262/21)
II FSK 562/22 (III SA/Wa 1245/21)
II FSK 563/22 (III SA/Wa 1259/21)
II FSK 564/22 (III SA/Wa 1260/21)
II FSK 565/22 (III SA/Wa 1261/21)
II FSK 566/22 (III SA/Wa 1310/21)
II FSK 78/22 (III SA/Wa 562/21)
II FSK 1277/22 (III SA/Wa 2779/21)
II FSK 240/21 (I SA/Łd 322/20)

III SA/Wa 1586/23 (npr)
III SA/Wa 2668/21 (npr)
III SA/Wa 2679/21 (npr)
I SA/Kr 126/23 (npr)
I SA/Op 311/22 (npr)
I SA/Łd 505/22 (npr)
I SA/Łd 793/24 (npr)
III SA/Wa 1527/24 (npr)
III SA/Wa 1513/23 (npr)

Pogląd nr 2-3

Płatnik ma obowiązek ustalenia statusu rzeczywistego właściciela w ramach realizacji obowiązku zapobiegania nadużywaniu przepisów zwolnieniowych (należyta staranność)

II FSK 1588/20 (I SA/Wr 977/19)
II FSK 1333/22 (I SA/Kr 715/21)
II FSK 1209/21 (I SA/Po 230/21)

I SA/Ke 34/25 (npr)
I SA/Ke 35/25 (npr)
I SA/Ke 36/25 (npr)
I SA/Po 650/24 (npr)
I SA/Po 645/24 (npr)
I SA/Po 709/24 (npr)
I SA/GI 894/24 (npr)

I SA/Lu 260/23 (npr)
I SA/Lu 271/23 (npr)
I SA/Lu 255/23 (npr)
I SA/Lu 100/23 (npr)
(...)
(...)
(...)

Co na to Dyrektywa PS?

Cel: zapewnienie neutralności podatkowej dystrybucji zysków pomiędzy spółką zależną a spółką dominującą

- Eliminacja różnic wpływających na współpracę pomiędzy spółkami z różnych państw UE
- Wyeliminowanie podwójnego opodatkowania takiego dochodu na poziomie spółki dominującej + implementacja Dyrektywy przez każde Państwo Członkowskie UE
- Nie jest celem Dyrektywy PS całkowite wyeliminowanie opodatkowania dywidend.
- Gwarancja jednokrotnego opodatkowania zysku w całym łańcuchu generacji i dystrybucji w ramach UE / EOG

Narzędzia: zwolnienie (art. 20 ust. 3 i art. 22 ust. 4 ustawy o CIT) lub zwolnienie z odliczeniem

Skutek: realizacja zasady swobody przepływu kapitału w UE

Wnioski i refleksje

Pytanie:

Czy jesteśmy w stanie osiągnąć rozsądny kompromis?

Propozycja:

- Rzeczywistego właściciela należy pojmować jako spółkę dominującą w rozumieniu Dyrektywy PS.
- Jeśli dojdzie do przekazania dywidendy w łańcuchu spółek w taki sposób, że ostatecznie dywidenda nie byłaby skutecznie opodatkowana w Unii, to **można mówić o nadużyciu**.

Pytanie:

Jak wtedy zapewnić weryfikację „rzeczywistego właściciela”? Czy powinno to spoczywać na płatniku (należyta staranność), czy może na organie podatkowym (22c)?

Dziękuję za uwagę

Radca prawny Joanna Homańczyk

08.05.2025